

Nr 18.

Ankom till riksdagens kansli den 18 mars 1935 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion angående viss ändring i gällande bestämmelser för den obligatoriska statliga olycksfallsförsäkringen.

I en inom andra kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 57, vilken behandlats av andra lagutskottet, har herr *Svedberg* yrkat, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte göra framställning om skyndsamt utredning och förslag om upphävande av de undantagsbestämmelser, som från den obligatoriska statliga olycksfallsförsäkringen utesluta företagarens hemmavarande, hos honom anställda eller för erhållande av yrkesutbildning arbetande barn.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för berörda yrkande, får utskottet hänvisa till motionen.

Över motionen har utskottet i den ordning § 46 riksdagsordningen föreskriver begärt yttrande av riksförsäkringsanstalten. För innehållet i det yttrande, som i anledning härav kommit utskottet tillhanda, lämnas redogörelse här nedan.

Enligt 1 § *lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete* är envar arbetare, där ej i *lagen* annorlunda stadgas, försäkrad för skada till följd av olycksfall i arbetet. Kostnaden för försäkringen bestrides, med bidrag av statsmedel till omkostnaderna, genom försäkringsavgifter, som erläggas av arbetsgivaren. Enligt 2 § förstås med arbetare envar, som mot avlöning användes till arbete för annans räkning utan att i förhållande till honom vara att anse såsom självständig företagare, så ock envar, som för vinnande av yrkesutbildning utan avlöning utför dylikt arbete. Härifrån göres emellertid undantag i 2 § andra stycket bland annat därutinnan, att, där arbete utföres för allenast en arbetsgivares räkning, såsom arbetare icke anses arbetsgivarens hemmavarande barn eller adoptivbarn.

I 4 § stadgas, att försäkringen äger rum i riksförsäkringsanstalten; dock får, där för ändamålet bildats sådant ömsesidigt olycksfallsförsäkringsbolag, vars delägare äro arbetsgivare och för vars förbindelser delägarna svara med obegränsad personlig ansvarighet, försäkringen av delägarnas arbetare i stället under vissa villkor äga rum i detta bolag. Enligt 35 § är arbetsgivare berättigad att i riksförsäkringsanstalten försäkra annan arbetare än i *lagen* avses, således de arbetare, som jämlikt 2 § andra stycket äro undantagna från den obligatoriska försäkringen. I fråga om denna frivilliga för-

säkring lända de i olycksfallsförsäkringslagen för obligatorisk försäkring meddelade bestämmelserna i tillämpliga delar till efterrättelse. Sålunda gälla t. ex. för den frivilliga försäkringen samma premier som för den obligatoriska. — Sådan frivillig försäkring kan även meddelas av bolag, som avses i 4 §, för delägares arbetare.

I motiven till *ålderdomsförsäkringskommitténs* den 19 oktober 1915 avgivna förslag till lag om försäkring för olycksfall i arbete, vilket låg till grund för gällande lag, anfördes beträffande 2 §, enligt vars ursprungliga lydelse bland andra arbetsgivares barn och föräldrar voro undantagna från den obligatoriska försäkringen, att enligt kommitténs åsikt någon skillnad i allmänhet icke borde göras mellan medlemmar av arbetsgivarens familj och andra arbetstagare, även om deras avlöning ofta utginge i naturaförmåner. Kommittén ansåg dock, att så nära anhöriga till arbetsgivaren som hans barn och föräldrar icke borde anses såsom arbetare i förhållande till honom. I själva verket skulle det enligt kommitténs mening i dessa fall ofta bliva synnerligen svårt att avgöra, huruvida ett egentligt arbetsförhållande ägde rum, och ej sällan måste dessa nära anhöriga i viss mån betraktas såsom delägare i verksamheten. I varje fall hade dessutom barn och föräldrar enligt lag försörjningsplikt gentemot varandra, och en försäkring vore därför i dessa fall mindre behöflig än i fråga om arbetare i mera egentlig mening. Man torde även kunna antaga, att frivillig försäkring av dessa anhöriga oftare än eljest skulle komma att anlitas.

Riksförsäkringsanstalten framhöll i utlåtande över kommitténs förslag, att detsamma i denna del innebar en inskränkning i förhållande till då gällande 1901 års lag om ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete, vilken inskränkning mången gång kunde synas orättvis. Av praktiska skäl ansåg sig dock anstalten böra biträda kommitténs förslag i förevarande hänseende.

Vid 1920 års riksdag väcktes inom andra kammaren av herr Anderson i Knapasjö en motion, nr 12, av intresse i detta sammanhang. Enligt den då gällande lydelsen av 2 § olycksfallsförsäkringslagen voro arbetsgivares barn eller adoptivbarn och föräldrar eller adoptivföräldrar i förhållande till honom ej att anse såsom arbetare i lagens mening. I undantagsbestämmelsen fanns sålunda ej som nu inskjutet ordet hemmavarande. I den nämnda motionen hemställdes emellertid, att riksdagen måtte besluta sådan ändring i lagen, att dennas bestämmelser måtte bliva tillämpliga på arbetsgivares barn eller adoptivbarn, som ej vore hemmavarande.

Andra lagutskottet, till vars behandling motionen överlämnades, begärde yttrande över densamma av riksförsäkringsanstalten och försäkringsrådet.

Riksförsäkringsanstalten lämnade i yttrande den 8 april 1920 en kortfattad redogörelse för det av motionären åsyftade stadgandets tillkomst samt erinrade, att enligt motsvarande lag i Danmark försäkringen även omfattade medlemmar av arbetsgivarens familj, endast hustrun undantagen, försåvitt

de med hänsyn till beskaffenheten och omfattningen av deras arbete i arbetsgivarens verksamhet kunde likställas med andra arbetare, samt att motsvarande norsk lag saknade någon särskilt inskränkande bestämmelse av ifrågavarande innebörd. Riksförsäkringsanstalten anförde därefter, att en lagändring i åsyftad riktning kunde synas desto mera påkallad, som ifrågavarande gällande bestämmelse i lagens 2 § enligt av försäkringsrådet meddelade utslag ansetts böra medföra, att vid beräkning av skadad persons arbetsförtjänst enligt lagens 9 § såsom arbetsförtjänst ej skulle medräknas inkomst av arbete, som barn utfört hos föräldrar eller föräldrar av arbete hos barn.

Riksförsäkringsanstalten berörde emellertid också svårigheter, sammanhängande med försäkringens organisation enligt gällande lagstiftning, som uppläte försäkringens handhavande åt ett flertal enskilda bolag vid sidan av riksförsäkringsanstalten, samt med det stora antalet av dem, som genom en åsyftad lagändring skulle inbegripas under försäkringen, ävensom svårigheten att i de särskilda fallen erhålla kännedom om vilka barn som intoge den ställning till föräldrarna, som av motionären åsyftades. Riksförsäkringsanstalten ansåge sig ur stånd att, så länge anstalten ej ensam vore bärare av den sociala olycksfallsförsäkringen, tillstyrka bifall till motionärens förslag.

Försäkringsrådet anförde, att rådet icke hade något att erinra mot den föreslagna lagändringen.

Utskottet anförde i sitt utlåtande nr 33, att utskottet ansåge rättvisan kräva, att barn och adoptivbarn, som lämnat föräldrahemmet och som därmed finge anses hava begynt en i ekonomiskt avseende självständig tillvaro, icke såsom arbetare i förhållande till sina föräldrar, resp. adoptivföräldrar, uteslötes från de förmåner vid olycksfall, som ifrågavarande lag beredde annan arbetare. Detta krav vore enligt utskottets förmenande så starkt, att det icke kunde avvisas allenast med den hänvisning till de huvudsakligen organisatoriska svårigheter, riksförsäkringsanstalten omnämnt. På grund av vad sålunda anförts hemställde utskottet, att riksdagen i anledning av motionen måtte för sin del antaga en lag om ändrad lydelse av 2 § i olycksfallsförsäkringslagen. Den av utskottet föreslagna lagen innebar, att ordet »hemmavarande» skulle inskjutas framför orden »barn eller adoptivbarn».

Utskottets hemställan bifölls av riksdagen, och lagändringen genomfördes genom lag den 18 juni 1920.

Vid 1928 års riksdag hemställdes i likalydande motioner I:206 av herr Sjöblom och II:119 av herr Carlsson i Stockholm, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning rörande utbyggnad av den frivilliga försäkringen enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete samt sedermera för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde giva anledning.

På hemställan av andra lagutskottet (utlåtande nr 31) beslöt riksdagen att i skrivelse (nr 205) till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta

verkställa utredning rörande lämpligheten av sådan utvidgning av den frivilliga försäkringen enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete, att denna komme att omfatta mindre arbetsgivare och självständiga yrkesutövare, ävensom för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

Sedan först riksförsäkringsanstalten och därefter — sedan den 4 december 1930 — 1928 års pensionsförsäkringskommitté haft uppdrag att verkställa nämnda utredning, har Kungl. Maj:t den 18 maj 1934 återflyttat utredningsuppdraget å riksförsäkringsanstalten, som inom den närmaste tiden torde komma att till Kungl. Maj:t avgiva förslag i ämnet.

Vid 1931 och 1932 års riksdagar väcktes motioner (II: 85 år 1931 och II: 39 år 1932), däri herr Osberg hemställde, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, att Kungl. Maj:t skyndsamt ville verkställa utredning om, bland annat, sådan ändring av lagen om försäkring för olycksfall i arbete, att varje person över viss ålder bleve obligatoriskt försäkrad mot skada till följd av olycksfall i arbete, under förutsättning att behov föreläge.

I utlåtande över sistnämnda motion (nr 1 år 1932) lämnade andra lagutskottet en historik i ämnet, därvid bland annat under särskild rubrik upptogs frågan om olycksfallsförsäkringslagens giltighetsområde. Till nämnda historik anhåller utskottet att få hänvisa.

På hemställan av andra lagutskottet (utlåtanden 23/1931 och 1/1932) beslöt riksdagen, att motionerna icke skulle föranleda till någon riksdagens åtgärd.

Vid 1932 års riksdag väcktes vidare en motion II: 269, däri herr Hilding hemställde, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om åtgärder i syfte att åstadkomma sådan ändring i olycksfallsförsäkringslagen, att även barn och närskylda, som arbetade i visst företag, bereddes samma förmåner som andra arbetare, utan att s. k. frivillig försäkring behöfve sökas.

Över motionen avgåvos yttranden utav riksförsäkringsanstalten, försäkringsrådet och de ömsesidiga socialförsäkringsbolagens förening.

Riksförsäkringsanstalten anförde i yttrande den 10 mars 1932 bland annat:

De skäl, vilka redan vid olycksfallsförsäkringslagens tillkomst anförts mot inrymmandet av medlemmar av arbetsgivarens familj under den obligatoriska försäkringen förtjäna alltjämt stort beaktande och detta i desto högre grad som dels genom lag den 18 juni 1926 upphäfvts tidigare gällande undantagsstadgande, att såsom arbetare ej ansåges den, som icke fyllt 12 år, dels ock genom lag den 24 maj 1928 karenstiden bortfallit.

Det hos oss gällande automatiska försäkringssystemet innebär, att, där den enskilde arbetsgivaren ej träffat avtal om delägarskap i ömsesidigt bolag, försäkring av hos honom anställda arbetare skall utan avtal eller anmälan anses gälla i riksförsäkringsanstalten. Antalet arbetsgivare, som sålunda hava försäkring i riksförsäkringsanstalten, utgör omkring 500,000, varav omkring 470,000 äro s. k. mindre arbetsgivare eller arbetsgivare med mindre än 5 arbetare. För att kunna påföra arbetsgivarna premier måste anstalten själv införskaffa erforderliga uppgifter rörande antalet arbetare m. m. I fråga om

mindre arbetsgivare har anstalten i huvudsak att hålla sig till de uppgifter härutinnan, som för ifrågavarande ändamål antecknas i mantalslängderna. Det skulle otvivelaktigt bli mycket betungande och ofta förenat med synnerligen stora svårigheter för mantalsskrivningsförrättarna att införskaffa de upplysningar rörande det mycket betydande antalet ifrågavarande familjemedlemmar, som erfordras för ett tillnärmelsevis riktigt avgörande, huruvida sådant arbetsförhållande föreligger, att premiedebering skall ske, och i så fall, för huru stor del av året premier böra beräknas. Att märka är härvid, att ej blott inom jordbruk, utan även inom andra verksamhetsgrenar, såsom hantverk, handel och hushåll, dessa familjemedlemmar ofta i större eller mindre utsträckning deltaga i arbetet. Uppenbart synes vara — för att nämna ett exempel — att det måste ställa sig mycket svårt att fastställa, huruvida och i vad mån en skolflicka, vilken åtnjuter kost och bostad hos sina föräldrar och i viss utsträckning biträder i jordbruk, handel eller hushåll, därvid skall anses för föräldrarnas räkning utföra arbete mot avlöning på sätt i 2 § olycksfallsförsäkringslagen förutsättes.

Vad de ömsesidiga bolagen vidkommer grundas den obligatoriska försäkringen såsom redan nämnts på försäkringsavtal med varje särskild arbetsgivare, som har att årligen avgiva redovisning rörande antalet arbetare m. m. För dessa bolag, vilkas delägareantal uppgår till endast omkring 39,000, torde inordnandet under den obligatoriska försäkringen av ifrågavarande familjemedlemmar vad premiedeberingen beträffar i huvudsak blott medföra, att arbetsgivaren hade att inräkna dessa i sina uppgifter till respektive bolag.

Så snart någon skada inträffat, vilken av den närskylde arbetsgivaren anmäldes såsom olycksfall i arbete, skulle det bli erforderligt att utöver den mer allmänna prövning, som måste ske i samband med premiedeberingen, verkställa en noggrann undersökning rörande arbetsförhållandet i det särskilda fallet med hänsyn till vid tiden för olycksfallet föreliggande omständigheter. Anstalten har från sin verksamhet riklig erfarenhet av de stora svårigheter, som föreligga att vid inträffande olycksfall erhålla tillförlitlig utredning i fråga om arbetsförhållande mellan närskylda. Givet är, att dessa svårigheter skulle bli än avsevärt större, om den obligatoriska försäkringen utvidgades på sätt i motionen ifrågasatts. Liknande svårigheter skulle göra sig gällande att, utöver den föreliggande anmälningshandlingen, vid behov erhålla ett objektivt underlag även för bedömandet av frågan, om olycksfall i arbete föreligger.

Enligt verkställd överslagsberäkning hava blott omkring 560 arbetsgivare med omkring 900 årsarbetare begagnat sig av möjligheten att teckna frivillig försäkring för sådana familjemedlemmar, varom här är fråga. Att den frivilliga försäkringen ej vunnit större anslutning, torde såsom motionären framhåller till stor del bero på okunnighet om lagens stadganden i hithörande avseenden ävensom på bristande företagsamhet. Det torde emellertid ej heller få förbises, att mängden — han må vara arbetsgivare i lagens nuvarande mening eller icke — kan förutsättas knappast vilja eller kunna bära de kostnader, försäkringen av ifrågavarande familjemedlemmar skulle betinga. I detta sammanhang förtjänar nämnas, att premien för en under helt år sysselsatt manlig jordbruksarbetare i regel uppgår till 15 å 20 kronor.

Med hänsyn till ovan anförda svårigheter i olika hänseenden synes det anstalten vara mindre sannolikt, att obligatorisk försäkring av ifrågavarande familjemedlemmar skulle kunna inrymmas inom det system, på vilket försäkringsplikten enligt gällande olycksfallsförsäkringslag vilar.

Det måste även stöta på beaktansvärda olägenheter att för inrangerande av dessa grupper av personer inom den obligatoriska olycksfallsförsäkringen *icke blott* fastställa lämpliga med avseende å dem erforderliga inskränkningar i

försäkringsplikts omfattning, utan även tillskapa lägliga organisatoriska anordningar. Härutinnan erforderliga föreskrifter måste vara praktiskt användbara för såväl ett effektivt uttagande av prestationskostnaderna, försäkringsavgifterna, som vid avgörande av uppkommande ersättningsfrågor. Även med ganska långt gående sådana inskränkningar, som nyss nämnts, måste det antagas, att den praktiska tillämpningen av en utsträckt försäkringsplikt enligt motionärens förslag skulle komma att medföra förhållandevis betydande ökning av anstaltens förvaltningskostnader.

Med hänsyn till nu antydda svårigheter och olägenheter, som skulle vara förenade med införande av obligatorisk försäkring för ifrågavarande familjemedlemmar, finner anstalten motionens syfte lämpligare böra tillgodoses genom vidtagandet av särskilda anordningar i syfte att främja deras anslutning till den frivilliga försäkringen. Riksförsäkringsanstalten håller före, att genom lämpliga åtgärder i sådant syfte en ej obetydlig ökning av den nuvarande anslutningen till denna försäkring skulle stå att vinna — åtgärder, vilka riksförsäkringsanstalten hittills bland annat av kostnadsskäl ansett sig icke böra vidtaga. Härigenom nås också antagligen företrädesvis sådana hithörande fall, där verkligt behov av försäkring förefinnes samt i anslutning därtill vederbörande vill och kan bära de erforderliga kostnaderna. Till en frivillig försäkring av ifrågavarande personer för olycksfall i arbete kan lämpligen anslutas dylik försäkring för olycksfall utom arbete.

Därest emellertid dylika åtgärder icke anses tillräckliga, utan särskild utredning befinnes böra verkställas om utsträckning av den obligatoriska försäkringen i enlighet med motionärens förslag, synes det anstalten vara av vikt, att utredningen i fråga erhåller tillräckligt omfattande karaktär, så att samtliga med förevarande spörsmål sammanhängande omständigheter komma under bedömande.

Andra lagutskottet yttrade i utlåtande nr 36:

Den utredning, som föreligger i ärendet, giver vid handen, att stora svårigheter äro förknippade med en utvidgning av den obligatoriska olycksfallsförsäkringen på sätt motionären ifrågasatt. I riksförsäkringsanstaltens yttrande framhålles med ingående motivering, att avsevärda tekniska svårigheter möta mot en dylik utvidgning, och i såväl detta yttrande som i det av försäkringsrådet avgivna betonas, att utvidgningen skulle medföra icke obetydliga premiekostnader för dem, vilka i sin tjänst hava sådana arbetare som i motionen åsyftas. Givet är, att starka skäl måste krävas för att det skulle kunna anses tillrådligt att under nuvarande brydsamma ekonomiska förhållanden, på sätt i motionen ifrågasattes, införa skyldighet för arbetsgivare att bekosta olycksfallsförsäkring för sina hemmavarande barn eller föräldrar, för så vitt de arbeta åt honom. Motionens syfte skulle för övrigt måhända till väsentlig del kunna tillgodoses genom en mera omfattande upplysningsverksamhet bland allmänheten för att främja en ökad användning av den frivilliga försäkringen enligt olycksfallsförsäkringslagen. Efter vad riksförsäkringsanstalten i sitt yttrande anfört, skulle genom dylika åtgärder antagligen nås företrädesvis sådana hithörande fall, där verkligt behov av försäkring förefinnes samt i anslutning därtill vederbörande vill och kan bära de erforderliga kostnaderna.

Beträffande frivillig olycksfallsförsäkring har riksdagen, som ovan nämnts, år 1928 anhållit om viss utredning, nämligen rörande lämpligheten av sådan utvidgning av den frivilliga försäkringen enligt olycksfallsförsäkringslagen, att försäkringen komme att omfatta mindre arbetsgivare och självständiga yrkesutövare. Denna utredning är ännu icke verkställd, och det synes utskottet redan med hänsyn till densamma mindre lämpligt att nu igångsätta den tydligen ganska omfattande undersökning, som erfordras för att i vederbörligt sammanhang utreda den av motionären väckta frågan om utvidgning på

visst sätt av den obligatoriska olycksfallsförsäkringen. Utskottet vill emellertid begagna tillfället att betona önskvärldheten av att den utredning, varom anhölls i 1928 års riksdagsskrivelse, snart måtte slutföras.

Utskottet hemställde, att motionen icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd. Reservation anmäldes av en ledamot. Riksdagen biföll utskottets hemställan.

I sitt över nu förevarande motion avgivna yttrande har *riksförsäkringsanstalten* anfört bland annat:

Anstalten ville till en början anmärka, att i nu ifrågavarande motion helt lämnats åsido den möjlighet, som jämlikt 35 § i olycksfallsförsäkringslagen förefunnes för arbetsgivare att i riks-försäkringsanstalten, respektive ömsesidigt försäkringsbolag, teckna frivillig försäkring för hemmavarande familjemedlemmar.

Vidkommande anstaltens ståndpunkt till frågan om inordnandet under den obligatoriska försäkringen av dessa familjemedlemmar, finge anstalten hänvisa till sitt till utskottet den 10 mars 1932 avgivna yttrande över herr Hildings motion. Några omständigheter, som föranledde anstalten att frångå den ståndpunkt, som kommit till uttryck i detta yttrande, hade icke förekommit. I detta sammanhang ville anstalten nämna, att anstalten genom meddelanden och uppmaningar till sina ombud m. m. sökt främja anslutningen till den frivilliga försäkringen. Försäkringsstocken hade också under de senaste åren något ökat. Enligt verkställd överslagsberäkning funnes för närvarande omkring 1,200 arbetsgivare, som tecknat frivillig försäkring i anstalten för hemmavarande familjemedlemmar, och försäkringen omfattade i runt tal 1,700 årsarbetare. En mera avsevärd anslutning till försäkringen torde dock enligt anstaltens mening knappast kunna ernås, utan att anstaltens ombud tillerkändes särskild ersättning för varje genom dess förmedling tecknad försäkring av här ifrågavarande slag. Anstalten hade med hänsyn till det statsfinansiella läget hittills icke ansett sig böra göra framställning om ökning för detta ändamål i anslaget till anstaltens verksamhet. Emellertid hade anstalten för avsikt att i samband med sina anslagsäskanden innevarande år upptaga frågan till förnyat övervägande.

Anstalten ville slutligen understryka, att det i förevarande motion avhandlade spørsmålet — såsom för övrigt torde framgå redan av det av anstalten till utskottet den 8 april 1920 avgivna yttrandet över motionen II: 12 vid 1920 års riksdag — hade samband med frågan om den sociala olycksfallsförsäkringens organisation, vilken fråga för närvarande vore föremål för utredning inom socialdepartementet.

Särskild sakkunnig för att inom socialdepartementet biträda med handläggningen av sistnämnda fråga har tillkallats genom beslut av Kungl. Maj:t den 28 september 1934. Arbetet beräknas bliva avslutat inom den närmaste tiden.

Enligt vad riks-försäkringsanstalten anfört skulle med ett inrymmande av hemmavarande barn under den obligatoriska olycksfallsförsäkringen vara förenade åtskilliga svårigheter av praktisk art, bland annat i kontrollhänseende. Svårigheter av sistnämnda slag skulle bliva särskilt framträdande, om en försäkring av dessa barn skulle avse allenast olycksfall, som inträffade i arbete. Att under sådana förhållanden skilja de fall, då ersättning för olycksfallet enligt lagen rätteligen skulle utgå, från fall av annan art, skulle säkerligen

Utskottet.

visa sig ogörligt. Vidare vill utskottet erinra om, att det i många fall icke torde finnas tillräckliga skäl att ekonomiskt betunga föräldrar genom en lagbestämmelse, som påbjuder, att hemmavarande barn skola vara försäkrade. Många föräldrar torde för övrigt föredraga att inbespara försäkringspremierna och taga risken av att, om olycksfall inträffar, på egen bekostnad få taga vård om den skadade. Med hänsyn till dessa omständigheter anser utskottet en lagstiftning av det innehåll, som åsyftas i föreliggande motion, för närvarande icke böra genomföras i vårt land. Av samma anledning finner utskottet ej heller skäl tillstyrka riksdagen att hos Kungl. Maj:t begära utredning angående förevarande spörsmål.

Utskottet vill emellertid å andra sidan framhålla vikten och betydelsen av, att de hemmavarande barn, vilka utföra arbete såsom anställda hos sina föräldrar eller hos dem erhålla yrkesutbildning, komma i åtnjutande av en olycksfallsförsäkrings förmåner. Såsom riksförsäkringsanstalten framhållit synes detta lämpligast kunna ske genom frivillig försäkring enligt 35 § i olycksfallsförsäkringslagen. En sådan försäkring kan erhållas på samma villkor — bland annat beträffande premiekostnader — som gälla för obligatorisk försäkring. I de fall, där behov av försäkring förefinnes och där vederbörande arbetsgivare vill och kan bära erforderliga kostnader, skulle således genom frivillig försäkring ernås samma resultat, som om obligatorisk försäkring för samma fall vore föreskriven. Enligt utskottets mening är det ett samhällsintresse av vikt, att upplysning angående förefintliga möjligheter att erhålla frivillig försäkring på lämpligt sätt sprides i så vida kretsar som möjligt. En av de utvägar, som härutinnan skulle kunna begagnas, torde vara den att träda i förbindelse med jordbrukarungdomens sammanslutningar. Vidare torde böra övervägas lämpligheten av att i någon utsträckning giva ersättning för anskaffande av frivilliga försäkringstagare.

Under återopande av vad ovan anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motion, II: 57, icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 21 mars 1935.

På andra lagutskottets vägnar:

K. G. WESTMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *K. G. Westman*, *Sigfrid Hansson**, *Frändén*, *Sam Larsson*, *Hagman*, *Gustaf Tamm*, *Karl Bodin** och *Olof Carlsson*;

från andra kammaren: herrar *Magnusson* i Kalmar, *Hage**, *Johanson* i Hallagården, *Olovson* i Västerås, *Pettersson* i Hällbacken, *Sandström* i Sollefteå, *Olsson* i Staxäng och *Sandberg*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.